

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет Лінгвістики та перекладу
Кафедра романо-германської філології та методики викладання
іноземних мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО

Галузь знань	035 «Філологія»
Спеціальність	035 «Філологія»
Назва освітньої програми	Філологія
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри мистецтвознавства та загально-гуманітарних дисциплін, канд. мистецтвознавства, доцент Уварова Тетяна Іванівна	067-275-73-12	skalatatjana@ukr.net

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Ораторське мистецтво – це наука і мистецтво переконливої комунікації; наука, що є фундаментом професіоналізму спеціаліста гуманітарної професії. Це досконале вміння говорити до групи людей у структурований, виважений спосіб із наміром надати інформацію, вплинути, чи розважити слухачів, що у широкому сенсі є розділом мистецтва.

Ефективність здобуття знань залежить від того, наскільки слово або прочитаний текст спонукатиме студентів до активного мислення, розуміння ними змісту і значення слова, правильного співвідношення його з об'єктами і явищами реального світу - до безпосереднього чуттєвого сприйняття дійсності. Оскільки слово використовується в різній зовнішній формі і має свої жанри мовлення, то, закономірно, що ефективність

методів залежить, насамперед, від впливової сили живого слова та майстерності мовлення. Майстерність мовлення необхідна тому, що породжує інтерес до його змісту та процесу.

Метою ораторського мистецтва як навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з історією та теорією ораторського мистецтва, опанування методики й практики ораторського мистецтва; застосування раціональної мовленнєвої поведінки у різних ситуаціях спілкування через всебічне вивчення краси людського слова; формування і виховання носіїв змістовного, переконливого, правильного мовлення; сприяння розвитку загальної і фахової ерудиції, професійно важливих мисленнєвомовленнєвих якостей студентів.

Передумови для вивчення дисципліни Дисципліна «Ораторське мистецтво» в структурно-логічній схемі базується на набутих знаннях з наступних ОК: «Філософії», «Сучасні теорії та практики філологічної науки», «Новітні методи лінгвістичних досліджень».

Вивчення ораторського мистецтва закладає основи для подальшого розвитку студентів, забезпечує формування навичок правильного, швидкого, свідомого, культурного мовлення, формує техніку мовлення.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Ораторське мистецтво» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-науковою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати концептуальні та методологічні проблеми в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності, у тому числі започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Загальні компетентності

- ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей.
- ЗК-5. Знання сучасних стандартів науково-дослідницької діяльності, усвідомлення та дотримання норм наукової етики, прав інтелектуальної власності та академічної доброчесності; формувати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір.
- ЗК-8. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).

Спеціальні (фахові) компетентності

- ФК-4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.
- ФК-5. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів; вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань у галузі філології, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК-9. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів наукового дискурсу іноземною (англійською) мовою, кваліфікувати й диференціювати їх.

Навчальна дисципліна «Ораторське мистецтво» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньо-науковою

програмою:

ПРН-8. Використовувати прийоми та навички ділового спілкування та ораторського мистецтва під час індивідуальної бесіди, у процесі колективного обговорення проблем на переговорах та у виступах перед аудиторією.

ПРН-10. Професійно, аргументовано, етично виражено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних з ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них.

ПРН-15. Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти: тенденції, методичні новації та розробки у вищій освіті, зокрема філологічній; тенденції розвитку політики України в галузі освіти і науки.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЕКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90	16/6	16/6	58/78	3	6	вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Генеза ораторського мистецтва та мовленнєвої комунікації	11	2	2	7	10			10
Тема 2. Виразальні засоби мовного дискурсу у метахудожньому контексті	11	2	2	7	15	2	2	11
Тема 3. Культура діалогу та мистецтво стратегії у мовленнєвій комунікації	11	2	2	7	15	2	2	11
Тема 4. Закони логіко-емоційного мовлення в ораторському мистецтві	11	2	2	7	10			10
Тема 5. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії	12	2	2	8	10	2	2	6
Тема 6. Основи полемічної майстерності	12	2	2	8	10			10

Тема 7. Поняття Сторітелінга та приклади використання	11	2	2	7	10			10
Тема 8. Аналіз кроскультурної поведінки в бізнес-комунікації	11	2	2	7	10			10
Усього годин	90	16	16	58	90	6	6	78
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Ораторське мистецтво» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Генеза ораторського мистецтва та мовленнєвої комунікації Виникнення та етапи розвитку ораторського мистецтва	7	8

2	<p>Тема 2. Виразальні засоби мовного дискурсу у метахудожньому контексті</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Риторичні ефекти. 2. Видатні оратори 3. Прийоми запам'ятовування тексту: екстемпоральний, мнемонічний, театральний 	7	10
3	<p>Тема 3. Культура діалогу та мистецтво стратегії у мовленнєвій комунікації</p> <p>Розвиток полемічної майстерності. Типологія особистості та мовна комунікація. Сучасна мовленнєва комунікація</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна мовленнєва комунікація. 2. Визначення культури мовлення. 3. Комунікативні якості мовлення. 4. Нейролінгвістичне програмування. 	7	10
4	<p>Тема 4. Закони логіко-емоційного мовлення в ораторському мистецтві</p> <p>Інтонанція як мовне явище на слуховому рівні сприйняття. Мовні такти, їх значення для процесу мовлення. Паузи. Логічні наголоси. Темп мовлення. Позамовні засоби виразності (поза, жести, міміка).</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мовна культура ораторів 2. Невербальні засоби мовної комунікації 	7	10
5	<p>Тема 5. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії</p> <p>Техніка мовлення - сукупність прийомів фонаційного дихання, дикції та голосу, що доведені до ступеня автоматизованих навичок та допомагають здійснювати мовленнєву дію в процесі ораторської практики. Вправи з постановки дикції: артикуляційна гімнастика, на вимову приголосних звуків та сполучень звуків, вимова чистомовок, скоромовок та нісенітниць, метод К.С. Станіславського про словесні та фізичні дії.</p> <p>Реферат</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техніка мовлення 2. Типологія особистості та мовна комунікація 3. Нові заходи голосомовного тренінгу 	7	10
6	<p>Тема 6. Основи полемічної майстерності</p> <p>Спів. Форми та види спору. Типи та особливості учасників спору. Принципи та правила ведення спору. Полеміка. Дебати.</p> <p>Евристичні методи генерування нових ідей.</p> <p>Реферат</p>	7	10

	1. Розвиток полемічної майстерності 2. Евристичні методи генерування нових ідей 3. Комунікативні якості мовлення		
7	Тема 7. Поняття Сторітелінга та приклади використання Сторітелінг у 90-х роках минулого століття розробив і успішно впровадив в управління міжнародною корпорацією американець Девід Армстронг. Він урахував психологічний чинник такий як: розповіді з життя значно легше сприймаються, вони цікавіші, ніж логічні аргументи й сухі міркування, а тому здатні викликати в слухача довіру й мотивувати до певних дій. Реферат 1. Лінгвістичний аспект композиції промови 2. Приклади застосування сторітелінгу 3. Сторітелінг – нове віяння маркетинг	8	10
8	Тема 8. Аналіз кроскультурної поведінки в бізнес-комунікації Основна проблема в сучасному глобалізованому суспільстві яку досліджує автор книжки – це відмінності між бізнес-комунікаціями, що орієнтовані на результат, та такими, що орієнтовані на встановлення взаємовідносин.	8	10
Всього		58	78

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.		50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік	

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР1, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15

1 Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР2, перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ здобувачів наукового ступеню доктора філософії

Оцінювання успішності навчання здобувачів наукового ступеню доктора філософії здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно в національну шкалу («зараховано», «не зараховано») та шкалу Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» С - від 74 до 81 балів – Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає

2 Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необгрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Овчиннікова А.П. Мовленнєва комунікація та мистецтво мовлення : монографія. О. : Маяк, 1999. 253 с.
2. Овчиннікова А.П. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії / А.П. Овчиннікова, С.К. Хаджирадєва. О. : Пальміра, 2005. 180 с.
3. Овчиннікова А.П. Ораторское искусство Хрестоматия. О. : Астропринт, 2006. 405 с.
4. Овчиннікова А.П. Цінності культури та цивілізація: вибрані праці. Одеса: Юридична література, 2010. 288 с.
5. Овчиннікова А.П. П'ять кроків до гарної мови: Мовна комунікація: техніка мовлення / Херсон, 2016. 94 с.

Допоміжна

1. Абрамович С.Д. Риторика : Навч. посіб. І С.Д. Абрамович, М.Ю. Чікарькова. Л. : Світ, 2001. 240 с.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення: Навч. посіб. Л. : Світ, 1990.-232 с.
3. Бацевіч Ф. Основи комунікативної девіатологіїю. Л.: Світ, 2000. 236 с.
4. Ботвина Н.В. Міжнародні культурні традиції: Мова та етика ділової комунікації: Навч. посіб. Вид.2-ге, доп. і перероб. К.: АртЕк, 2002. 208 с.
5. Введенская Л.А. Деловая риторика: Учебное пособие для вузов / Л.А. Введенская, Л.Г. Павлова. Р.-н/Д. : Феникс, 2004. 576 с.
6. Гайдаманова Г.Г. Ділове мовлення : Навч. посіб. / Г.Г. Гайдаманова, Л.С. Данкіна, Л.І. Коломієць. Х. : ХДПУ, 2002. 264 с.
7. Лисиченко Л.А. Культура мови державного службовця / Л.А. Лисиченко, П.О. Редін. Х. : Магістр, 2000. 187 с.
8. Олійник Т.І. М. Тулій-Цицерон - вершина римського красномовства. К. : Либідь, 1990. 92 с.
9. Олійник Г.А. Виразне читання. Основи теорії : Посібник для вчителів. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2001. 224 с.
10. Richard R. Gesteland «Cross-Cultural Business Behavior. Marketing, Negotiating, Sourcing and Managing Across Cultures» © Copenhagen Business School Press, 2002. 347 p.
11. Сагач Г.М. Риторика: Навч. посіб. К.: Вид-чий Дім «Ін . Юре», 2000, 568 с.
12. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки. К.: Наука, 2001. 195 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Он-лайн бібліотека. URL: <http://www.lib.com.ua>.
3. <http://www.info-library.com.ua/books-book-149.html>.